

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۵
بخش اول: کلیات حقوق اساسی.....	۱۷
فصل اول: مفاهیم حقوق اساسی.....	۱۷
۱- تعاریف و جایگاه حقوق اساسی.....	۱۷
۲- موضوع حقوق اساسی.....	۲۰
۳- پیشینه تاریخی حقوق اساسی.....	۲۱
فصل دوم: منابع حقوق اساسی.....	۲۳
۱- قانون اساسی.....	۲۴
۱-۱- پیشینه تدوین قانون اساسی.....	۲۴
۱-۱-۱- کشورهای غربی.....	۲۵
۱-۱-۲- در نظام اسلامی.....	۲۶
۱-۱-۳- کشور ایران.....	۲۶
الف- قانون اساسی دوران مشروطیت.....	۲۷
ب- قانون اساسی نظام جمهوری اسلامی ایران.....	۲۸
ج- تشکیل مجلس خبرگان.....	۲۹
د- تصویب و همه پرسی قانون اساسی سال ۱۳۵۸.....	۲۹
ه- بازنگری قانون اساسی در سال ۱۳۶۸.....	۳۰
و- اصلاحات صورت گرفته در بازنگری سال ۱۳۶۸.....	۳۱
۲- تعریف قانون اساسی.....	۳۱
۱-۱-۲- معنای شکلی.....	۳۲
۲-۱-۲- معنای ماهوی.....	۳۲
۳- انواع قوانین اساسی.....	۳۳
۱-۳-۱- انواع قانون اساسی بر اساس نوشته یا نانوشته بودن.....	۳۴
الف- مکتوب.....	۳۴
ب- عرفی.....	۳۴
۲-۳-۱- قوانین اساسی انعطاف پذیر (نرم) و انعطاف ناپذیر (سخت).....	۳۵
الف- قانون اساسی نرم و انعطاف پذیر.....	۳۵
ب- قانون اساسی انعطاف ناپذیر.....	۳۶
۳-۳-۱- انواع قانون اساسی از لحاظ منشأ شکل گیری.....	۳۶

- الف- اقتداری یا اعطایی ۳۶
- ب- نیمه اقتداری- نیمه اعطایی ۳۶
- ج- مردم سالار ۳۷
- ۱-۴- ویژگی‌های قانون اساسی ۳۷
- الف- تضمین حقوق ملت ۳۷
- ب- پذیرش حاکمیت مردم ۳۷
- ج- حاکمیت قانون ۳۸
- د- کلی بودن ۳۸
- ه- برتر بودن ۳۹
- و- درج ارزشهای اجتماعی ۳۹
- ۱-۵- بازنگری در قانون اساسی ۳۹
- الف- ابتکار بازنگری ۴۰
- ب- آیین بازنگری ۴۰
- ۱-۶- صیانت از قانون اساسی ۴۱
- الف- الگوی کنترل قضایی ۴۲
- ب- الگوی کنترل سیاسی ۴۳
- ج- نظارت تقنینی ۴۴
- د- کنترل و نظارت همگانی ۴۴
- ۱-۷- تفسیر قانون اساسی ۴۵
- ۲- قانون عادی ۴۶
- ۳- آیین نامه‌های مصوب قوه مجریه ۴۷
- ۴- عرف‌های اساسی ۴۸
- ۵- فرامین و احکام رؤسای کشور ۴۹
- ۶- دکترین و آرای اندیشمندان حقوق ۴۹
- ۷- رویه قضایی ۵۰
- ۸- منابع خاص حقوق اساسی نظام جمهوری اسلامی ایران ۵۱
- بخش دوم: حاکمیت دولت** ۵۳
- فصل اول: مفهوم، ماهیت و ساختار دولت ۵۳
- ۱- مفهوم دولت ۵۳
- ۱-۱- دولت به معنای عام ۵۴
- ۱-۲- دولت به معنای خاص ۵۵
- ۱-۳- تعریف قانونی دولت ۵۵

۲- عناصر تشکیل دهنده دولت	۵۶
۱-۲- گروه انسانی	۵۶
۱-۱-۲- جمعیت	۵۷
۲-۱-۲- ملت	۵۷
۲-۱-۳- عوامل تشکیل گروه انسانی	۵۷
الف- عوامل مادی و عینی	۵۸
ب- عوامل ذهنی و روانی	۵۸
۲-۲- سرزمین	۵۸
الف- سرزمین به عنوان جزء ذاتی دولت- کشور	۵۹
ب- سرزمین به عنوان موضوع قدرت سیاسی	۶۰
ج- سرزمین به عنوان حدو مرز فرمانروایی	۶۰
د- سرزمین به عنوان میدان صلاحیت دولت	۶۰
۳- حاکمیت (قدرت عالی سیاسی)	۶۱
۱-۳- مفهوم شناسی	۶۱
۲-۳- ابعاد حاکمیت	۶۳
الف- بعد داخلی	۶۳
ب- بعد خارجی	۶۳
۳-۳- مبانی حاکمیت	۶۴
۱-۳-۳- منشأ انسانی حاکمیت	۶۴
الف- نظریه حاکمیت مردم	۶۵
ب- نظریه حاکمیت ملی؛	۶۵
۲-۳-۳- منشأ ماورایی حاکمیت	۶۷
۳-۴- مبانی حاکمیت در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۶۷
الف- مبانی حاکمیت دینی	۶۸
ب- مبانی حاکمیت ملی	۶۸
۳-۵- تحدید حاکمیت	۶۹
فصل دوم: اشکال دولت- کشور	۶۹
۱- دولت کشور بسیط	۷۰
۱-۱- ویژگی‌های دولت بسیط	۷۰
الف- تشکیلات سیاسی واحد	۷۰
ب- وحدت جماعت	۷۱
ج- وحدت سرزمین	۷۱
۱-۲- اشکال دولت بسیط	۷۱

- ۷۱-۱-۲-۱- دولت بسیط ساده یا متمرکز
- ۷۲-۲-۲-۱- دولت بسیط پیچیده یا غیر متمرکز
- ۷۳- الف- عدم تراکم
- ۷۳- ب- عدم تمرکز
- ۷۳- ج- وحدت انضمامی
- ۷۴- د- منطقه گرایی
- ۷۵- ۲- دولت مرکب (چند پارچه)
- ۷۵- ۱-۲- اقسام دولتهای مرکب
- ۷۶- ۱-۱-۲- اتحاد دول
- ۷۶- الف- اتحاد شخصی
- ۷۷- ب- اتحاد واقعی
- ۷۷- ۲-۱-۲- کنفدراسیون
- ۷۸- ۳-۱-۲- فدرال
- ۷۹- ۲-۱-۳-۱- ویژگی‌های اصلی دولت فدرال
- ۸۱- ۲-۳-۱-۲- تفاوت کنفدراسیون با فدرال
- ۸۳- بخش سوم: نظام‌های سیاسی و تفکیک قوا
- ۸۳- فصل اول: نظام‌های سیاسی
- ۸۳- ۱- مفهوم حکومت یا رژیم سیاسی
- ۸۵- ۲- تفاوت دولت با حکومت
- ۸۵- ۳- نظریات حکومت
- ۸۶- ۱-۳- ارسطو
- ۸۶- ۲-۳- منتسکیو
- ۸۷- ۳-۳- روسو
- ۸۷- ۴- انواع نظام‌های سیاسی
- ۸۸- ۱-۴- نظام سیاسی غیر دمکراتیک
- ۸۹- الف- خودکامگی
- ۸۹- ب. دیکتاتوری
- ۸۹- ج. پادشاهی
- ۹۰- د. آریستوکراسی
- ۹۰- ۲-۴- نظام سیاسی جمهوری دمکراتیک
- ۹۲- فصل دوم: تفکیک قوا
- ۹۲- ۱- مفهوم شناسی

۹۵	۲- تاریخچه نظریه تفکیک قوا.....
۹۸	۳- دلایل تفکیک قوا.....
۹۸	۳-۱- جلوگیری از استبداد و فساد قدرت.....
۹۸	۳-۲- تقسیم کار و کارآمدی حکومت.....
۹۹	۴- برداشتهای مختلف از تفکیک قوا.....
۹۹	۴-۱- تفکیک قوا به مثابه روش.....
۱۰۰	۴-۲- تفکیک قوا به مثابه ارزش.....
۱۰۰	۵- تفکیک قوا در نظام سیاسی اسلام.....
۱۰۱	۵-۱- موافقان نظریه تفکیک قوا.....
۱۰۲	۵-۲- مخالفان نظریه تفکیک قوا.....
۱۰۳	۶- تفکیک قوا در نظام جمهوری اسلامی ایران.....
۱۰۴	فصل سوم: رژیم‌های سیاسی از منظر تفکیک قوا.....
۱۰۵	۱- انواع رژیم‌های سیاسی از منظر تفکیک قوا.....
۱۰۵	نظام ریاستی.....
۱۰۸	۱-۲- نظام پارلمانی.....
۱۱۰	۱-۳- نظام نیمه ریاستی - نیمه پارلمانی.....
۱۱۲	۲- تفکیک مطلق قوا- آمریکا.....
۱۱۲	نوع نظام سیاسی.....
۱۱۲	روابط و تعاملات قوای سه گانه.....
۱۱۴	۳- تفکیک نسبی قوا- فرانسه.....
۱۱۴	۳-۱- نوع نظام سیاسی.....
۱۱۴	۳-۲- تعاملات و روابط قوای سه گانه.....
۱۱۵	۴- تداخل قوا- انگلستان.....
۱۱۵	۴-۱- نوع نظام سیاسی.....
۱۱۶	۴-۲- نهاد سلطنت.....
۱۱۷	۳-۴- روابط و تعاملات قوای سه گانه.....
۱۱۸	۵- استقلال قوا- جمهوری اسلامی ایران.....
۱۱۸	۱-۵- نوع نظام سیاسی.....
۱۱۹	۵-۲- تفکیک قوا در قانون اساسی.....
۱۲۰	۵-۳- استقلال قوا در قانون اساسی.....
۱۲۲	۵-۴- تعامل و روابط قوای حاکم.....
۱۲۲	۵-۵- مفهوم تفکیک قوا در نسبت با نظریه ولایت فقیه.....
۱۲۴	۵-۶- چگونگی تأثیر گذاری قوای سه گانه بر یکدیگر.....

- ۱۲۴ ۵-۶-۱- تأثیر گذاری و نفوذ قوه مقننه بر سایر قوا.....
- الف- برتری قوه مقننه بر قوه مجریه:..... ۱۲۴
- ب- تأثیر گذاری قوه مقننه بر قوه قضائیه:..... ۱۲۵
- ۱۲۶ ۵-۶-۲- تأثیر گذاری قوه مجریه بر سایر قوا.....
- الف- تأثیر قوه مجریه بر قوه مقننه..... ۱۲۶
- ب- تأثیر گذاری و نفوذ قوه مجریه بر قوه قضائیه:..... ۱۲۶
- ۱۲۷ ۵-۶-۳- تأثیر گذاری قوه قضائیه بر سایر قوا.....
- الف- تأثیر گذاری قوه قضائیه بر قوه مقننه:..... ۱۲۷
- ب- نفوذ قوه قضائیه بر قوه مجریه..... ۱۲۸
- بخش چهارم: سازماندهی قوای حاکم..... ۱۲۹**
- فصل اول: قوه مقننه..... ۱۲۹
- ۱- نقش‌های پارلمانی..... ۱۳۰
- ۱-۱- نقش مشاوره ای..... ۱۳۰
- ۲-۱- نقش نمایندگی..... ۱۳۰
- ۳-۱- نقش نظارتی..... ۱۳۱
- ۱-۳-۱- نظارت مالی..... ۱۳۱
- ۲-۳-۱- نظارت سیاسی..... ۱۳۱
- ۳-۳-۱- نظارت از قوه مجریه..... ۱۳۲
- الف- تعیین اعضای قوه مجریه..... ۱۳۲
- ب- بحث و مذاکره..... ۱۳۲
- ج- سؤال..... ۱۳۳
- د- استیضاح..... ۱۳۳
- ه- تحقیق و تفحص..... ۱۳۳
- و- نظارت بر اجرای بودجه..... ۱۳۴
- ۴-۱- قانون گذاری..... ۱۳۴
- ۱-۴-۱- پیشنهاد قانون..... ۱۳۵
- الف- پیشنهاد قانون از سوی نمایندگان مجلس؛..... ۱۳۵
- ب- پیشنهاد قانون از سوی قوه مجریه؛..... ۱۳۵
- ۲-۴-۱- تصویب قانون..... ۱۳۶
- ۵-۱- تفسیر قانون..... ۱۳۶
- ۶-۱- رسیدگی به اعتبار نامه نمایندگان..... ۱۳۶
- ۲- مصونیت نمایندگان یا مصونیت پارلمانی..... ۱۳۷

۱۳۸	۱-۲- اقسام مصونیت پارلمانی
۱۳۹	الف- عدم مسئولیت
۱۳۹	ب- تعرض ناپذیری
۱۴۰	۳- اقسام قوه مقننه
۱۴۱	۱-۳- نظام دو مجلسی
۱۴۱	۳-۱-۱- نظام دو مجلسی در کشورهای فدرال
۱۴۳	۳-۱-۲- نظام دو مجلسی در کشورهای بسیط
۱۴۳	الف- در انگلستان
۱۴۴	ب- نظام پارلمانی در کشور فرانسه
۱۴۶	۲-۳- نظام یک مجلسی
۱۴۷	فصل دوم: قوه مجریه
۱۴۸	۱- مفاهیم مرتبط با قوه مجریه
۱۴۸	۱-۱- حاکمیت
۱۴۹	۱-۲- اجرا و اداره
۱۵۰	۲- اقسام قوه مجریه
۱۵۰	۲-۱- قوه مجریه ریاستی (یک رکنی)
۱۵۰	۲-۲- قوه مجریه پارلمانی (دو رکنی)
۱۵۱	۲-۳- قوه مجریه نیمه ریاستی - نیمه پارلمانی
۱۵۱	۳- وظایف اصلی قوه مجریه
۱۵۱	۳-۱- اجرای تصمیمات سایر قوا
۱۵۲	۳-۲- تهیه و تدارک تصمیمات
۱۵۲	۳-۳- اتخاذ تصمیمات لازم الاجرا
۱۵۲	۳-۴- توشیح و امضای قوانین
۱۵۳	۴- قوه مجریه در کشور ایالات متحده
۱۵۴	۵- قوه مجریه در فرانسه
۱۵۵	۶- قوه مجریه در نظام حکومتی انگلستان
۱۵۷	فصل سوم: قوه قضائیه
۱۵۷	۱- اصل برابری در برابر دستگاه قضایی
۱۵۸	۲- استقلال قوه قضائیه
۱۵۸	۲-۱- روشهای تعیین قضات
۱۶۰	۳- نظامهای قضایی
۱۶۰	۳-۱- نظام قضایی واحد و یگانه
۱۶۱	۳-۲- نظام قضایی دو گانه

- ۴- قوه قضائیه در ایالات متحده..... ۱۶۱
- ۵- قوه قضائیه در فرانسه..... ۱۶۲
- ۶- قوه قضائیه در انگلستان..... ۱۶۳
- بخش پنجم: نظام‌های انتخاباتی..... ۱۶۵**
- ۱- واژه شناسی نظام انتخاباتی..... ۱۶۶
- ۱-۱- معنای لغوی..... ۱۶۶
- ۲-۱- معنای اصطلاحی..... ۱۶۶
- ۲- تاریخچه..... ۱۶۷
- ۳- اقسام و انواع نظام‌های انتخاباتی..... ۱۶۸
- ۳-۱- طبقه بندی بر اساس فرمول انتخاباتی..... ۱۶۸
- الف- نظام اکثریتی..... ۱۶۹
- ب- نظام تناسبی..... ۱۶۹
- ج- نظام نیمه تناسبی..... ۱۷۰
- د- نظام ترکیبی (مختلط)..... ۱۷۰
- ۳-۲- طبقه بندی بر اساس مدیریت اجرایی انتخابات..... ۱۷۱
- الف- الگوی مستقل..... ۱۷۱
- ب- الگوی دولتی..... ۱۷۲
- ج- الگوی ترکیبی..... ۱۷۲
- ۴- مبانی انتخابات..... ۱۷۲
- ۴-۱- حق تعیین سرنوشت..... ۱۷۲
- ۴-۲- نظریه نمایندگی..... ۱۷۳
- ۴-۳- حاکمیت انسان بر سرنوشت خویش..... ۱۷۵
- ۴-۴- تنظیم قانونی و قابل دسترس حقوق انتخاباتی..... ۱۷۵
- ۴-۵- ایجاد وفاق اجتماعی..... ۱۷۵
- ۴-۶- تشکیل حکومت کار آمد و با ثبات..... ۱۷۶
- ۴-۷- پاسخگو نمودن حکومت..... ۱۷۶
- ۴-۸- افزایش مشارکت عمومی..... ۱۷۶
- ۵- روش‌های برگزاری انتخابات..... ۱۷۷
- ۵-۱- انتخابات مستقیم و غیر مستقیم..... ۱۷۷
- ۵-۲- انتخابات محدود و همگانی..... ۱۷۷
- ۵-۳- نظام انتخاباتی اکثریتی و تناسبی..... ۱۷۸
- ۵-۳-۱- نظام انتخاباتی اکثریتی..... ۱۷۸

الف- اکثریت ساده (نسبی).....	۱۷۸
ب- اکثریت مطلق.....	۱۷۹
ج- اکثریت دو مرحله ای.....	۱۷۹
۵-۳-۲- نظام انتخاباتی تناسبی.....	۱۸۰
۵-۴- انتخابات علنی و مخفی.....	۱۸۰
۵-۵- انتخابات اختیاری و اجباری.....	۱۸۱
۵-۶- انتخابات فردی و جمعی.....	۱۸۱
۵-۷- انتخابات لیست بسته و لیست باز.....	۱۸۲
بخش ششم: حقوق و آزادی های عمومی	۱۸۳
فصل اول: جایگاه حقوق و آزادی های عمومی.....	۱۸۳
۱- مفهوم حقوق و آزادی های عمومی.....	۱۸۳
۱-۱- مفهوم آزادی.....	۱۸۴
۲-۱- مفهوم آزادی های عمومی.....	۱۸۵
۲- تقسیم بندی حقوق و آزادی های عمومی.....	۱۸۶
۲-۱- تقسیم بندی در دکتین حقوقی جدید.....	۱۸۶
۲-۲- تقسیم بندی رایج حقوق و آزادی های عمومی.....	۱۸۸
۲-۲-۱- حقوق و آزادی های مربوط به شخصیت انسان.....	۱۸۹
الف- حق حیات.....	۱۸۹
ب- حق امنیت.....	۱۸۹
ج- آزادی رفت و آمد.....	۱۹۰
د- حرمت منزل.....	۱۹۰
ه- سری بودن ارتباطات.....	۱۹۰
۲-۲-۲- حقوق و آزادی های مربوط به فکر و اندیشه انسان.....	۱۹۰
الف- آزادی دین و عقیده.....	۱۹۰
ب- آزادی اندیشه.....	۱۹۱
ج- آزادی آموزش.....	۱۹۱
د- آزادی تجمع.....	۱۹۱
۲-۲-۳- آزادی تشکیل انجمن ها و پیوستن به آنها.....	۱۹۱
۲-۲-۴- حقوق و آزادی های مربوط به فعالیت های انسان.....	۱۹۲
الف- حق کار.....	۱۹۲
ب- حق آزادی تجارت و صنعت.....	۱۹۲
ج- حق مالکیت.....	۱۹۲

فصل دوم: اصل برابری	۱۹۳
۱- اقسام برابری در حقوق	۱۹۳
الف- برابری در اجرای حقوق سیاسی	۱۹۳
ب- برابری در بر عهده گرفتن مشاغل عمومی	۱۹۴
ج- برابری در استفاده از خدمات عمومی	۱۹۴
د- برابری در مقابل دستگاه قضایی	۱۹۴
۲- اقسام برابری در مقابل قانون و وظایف عمومی	۱۹۵
الف- برابری در انجام خدمت نظام وظیفه عمومی	۱۹۵
ب- برابری در ایفای تکالیف و وظایف مالیاتی	۱۹۵
منابع	۱۹۷